

การศึกษาเรื่อง “ ลักษณะและการเกิดของชุมชนแออัดในภาคตะวันออก : ศึกษากรณีเทศบาลเมืองชลบุรี “ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทางกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคมของชุมชนแออัดในเขตเทศบาลเมืองชลบุรี โดยการวิจัยเชิงสำรวจในชุมชนแออัด 10 ชุมชนและอาศัยการสัมภาษณ์กลุ่ม โดยแบบสำรวจข้อมูลชุมชนของสำนักงานพัฒนาชุมชนเมือง การเคหะแห่งชาติ

ผลการศึกษาลักษณะทางกายภาพ พบว่า ชุมชนแออัดส่วนใหญ่ไม่หนาแน่น สภาพบ้านมีลักษณะปานกลาง พอลู่อาศัยได้ไม่ถึงกับทรุดโทรม มีระบบสาธารณูปโภคที่ดี น้ำประปาและไฟฟ้ามีครบ การเก็บขยะมูลฝอยมีบริการรถเก็บขยะของเทศบาลเมืองชลบุรี การระบายน้ำใช้ได้ดีและเป็นท่อปูน ทางเดินในชุมชนมีลักษณะคกนถาวร เนื่องจากเป็นคอนกรีต ส่วนลักษณะทางเศรษฐกิจพบว่า ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป รายได้ไม่แน่นอน ต้องอาศัยแหล่งเงินกู้จากผู้มีฐานะร่ำรวยที่ทำกิจการออกเงินกู้โดยเฉพาะ ปัญหาประชาชนมีรายได้น้อย ร้อยละ 50 มีรายได้น้อยกว่า 5,500 บาทต่อเดือนต่อครอบครัว ในด้านลักษณะทางสังคม พบว่า ปัญหาของชุมชนคือปัญหาด้านขาดเสถียรภาพ มีมากถึงร้อยละ 70 รองลงมาคือ มีรายได้น้อย มีปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม และไม่มีสวัสดิการสังคมและการประกันสุขภาพ ชุมชนนี้ส่วนใหญ่ร้อยละ 50 มีการรวมกลุ่มในรูปแบบของคณะกรรมการชุมชน และมีกลุ่มองค์กรต่าง ๆ คอยให้ความช่วยเหลือและไม่มีปัญหาเรื่องการบุกรุกไล่ที่

จากการศึกษาข้อมูลในชุมชนแออัดในเขตเทศบาลเมืองชลบุรี พบว่า ส่วนใหญ่เป็นผู้มีการศึกษาน้อย อพยพมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อหางานทำ และไม่มีความสามารถในการซื้อที่ดินปลูกบ้านเองได้ จึงต้องเลือกเช่าที่อยู่อาศัยราคาถูก หรือบุกรุกที่ว่างเปล่าปลูกอาศัยกัน ทำให้สภาพที่อยู่อาศัยเสื่อมโทรมลง จนกลายเป็นชุมชนแออัด และส่งผลให้สภาพแวดล้อมในการอยู่อาศัยเสื่อมโทรมยิ่งขึ้น